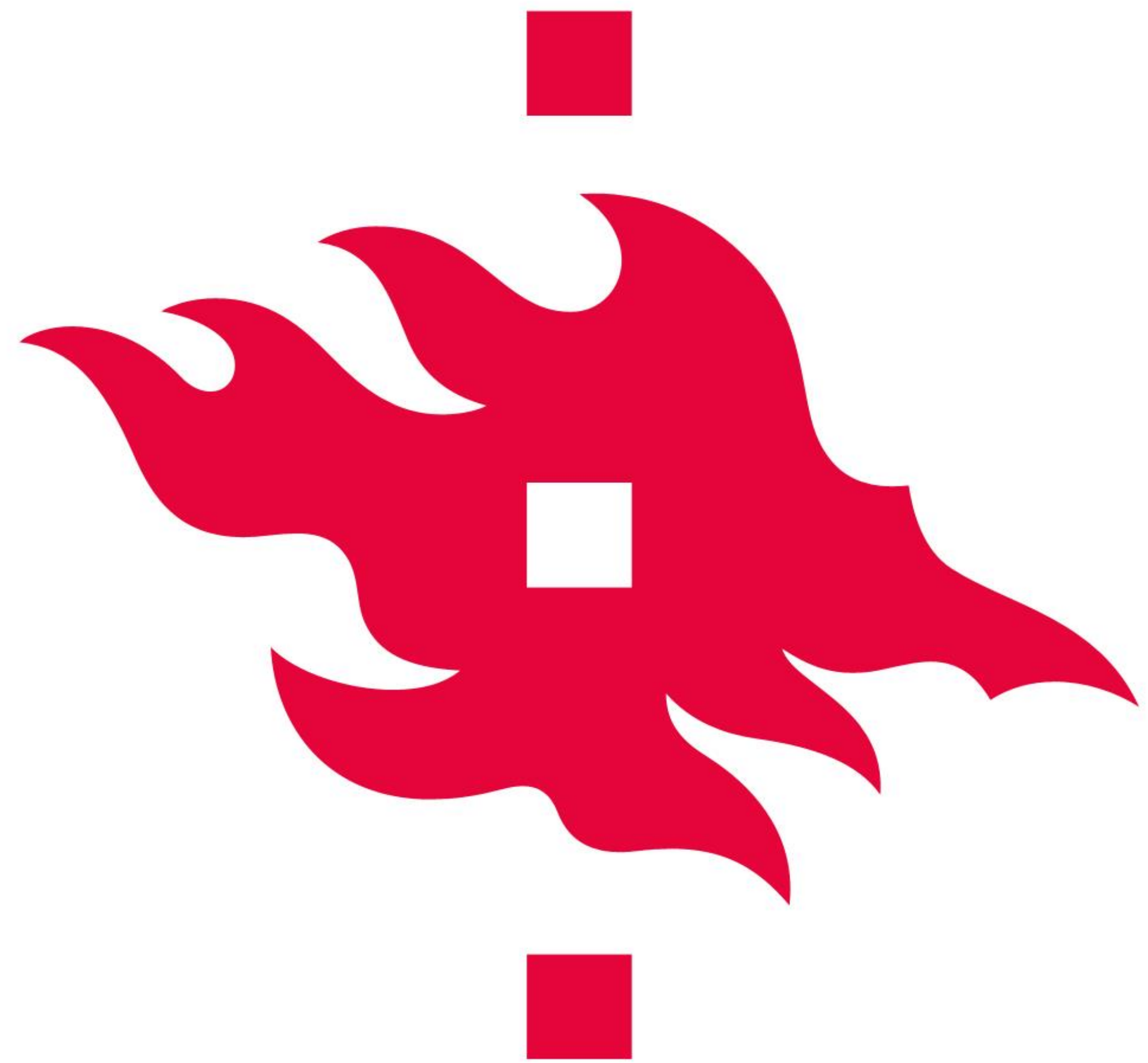

Karoliina Kaivola &
Anna Ruskokivi-Kanerva
Sosiaalityön käytäntötutkimus
Sosiaalityö
Helsingin yliopisto
Tammikuu 2025

SOSIAALINEN KUNTOUTUS VAKEN NUORTEN AIKUISTEN SOSIAALITYÖSSÄ

TUTKIMUKSEN KONTEKSTI

Sosiaalinen kuntoutus on sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin annettavaa yksilöllisten tarpeiden mukaista tehostettua ja tavoitteellista tukea sosiaalisen toimintakyvyn ja elämänhallinnan vahvistamiseksi, syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja osallisuuden edistämiseksi. Nuorten (18-24-v.) sosiaalisella kuntoutuksella tuetaan kiinnittymistä yhteiskuntaan työn, opiskelun tai kuntoutuksen avulla. (SHL, 2014/1301.)

Sosiaalisen kuntoutuksen onnistuminen edellyttää nuoren yksilöllisten tarpeiden ja lähtökohtien kokonaisvaltaista huomioimista, aidosti yhdessä toimimista ja sopivien tavoitteiden asettamista (Vuokila-Oikkonen & Siira, 2020, 17–18).

Sosiaalisen kuntoutuksen järjestämisen tavat vaihtelevat hyvinvointialueittain, ja sosiaalinen kuntoutus on käsitteenä ja työkäytäntöinä melko jäsentymätön (Karjalainen, Liukko & Muurinen, 2024).

TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Toteutimme käytäntötutkimuksemme Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen (VAKE) nuorten aikuisten sosiaalityön yksikön sekä asumisen erityissosiaali-palveluiden ja sosiaalisen kuntoutuksen yksikön kanssa. Yksiköt vastaavat yhdessä nuorten sosiaalisen kuntoutuksen järjestämisestä.

Selvitämme tutkimuksessamme VAKEn nuorten aikuisten sosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen yksiköiden työntekijöiden näkemyksiä sosiaalisesta kuntoutuksesta.

Tutkimuskysymyksemme ovat:

- 1) Miten sosiaalinen kuntoutus vastaa nuorten aikuisten sosiaalityön

asiakkaiden tarpeisiin työntekijöiden näkökulmasta?

- 2) Millaista sosiaalista kuntoutusta asiakkaan omatyöntekijä voisi itse toteuttaa?
- 3) Miten sosiaalista kuntoutusta voisi työntekijöiden näkemyksen mukaan kehittää?

AINEISTO JA ANALYYSI

Aineiston keräämiseksi järjestimme kaksi fokusryhmäkeskustelua, yhden kummallekin yksikölle. Kumpaankin keskusteluun osallistui kolme työntekijää eli yhteensä osallistujia oli kuusi.

Aineiston analyysimenetelmä on laadulliseen tutkimusanalyysiin kuuluva aineistolähtöinen sisällönanalyysi.

TULOKSET

Aineiston analyysin perusteella työntekijät kokevat nuorten sosiaalisen kuntoutuksen olevan asiakaslähtöistä ja tavoitteiltaan joustavaa, mikä auttaa vastaamaan asiakkaiden yksilöllisiin kuntoutustarpeisiin.

Työntekijät näkevät sosiaalisen kuntoutuksen nuorille tärkeänä ja toimivana palveluna sosiaalisen toimintakyvyn parantamiseksi sekä osallisuuden vahvistamiseksi. Palveluja ei koeta olevan riittävästi saatavilla, mikä vaikeuttaa kuntoutuksen oikea-aikaista toteuttamista. Myös palveluiden välinen yhteistyö koetaan haastavaksi, etenkin terveydenhuollon kanssa.

Työntekijöiden mukaan asiakkaan omatyöntekijän mahdollisesti toteuttama sosiaalinen kuntoutus vaatisi resurssien uudelleen arviointia, työn uudelleen organisointia ja asiakastyön mahdollisuuksien tarkastelua.

Sosiaalisen kuntoutuksen kehittämiseen tarvittaisiin resurssien tarkastelua, työn uudelleen organisointia sekä työntekijöiden osaamisen kehittämistä.

IDEAT KEHITTÄMISEEN

Tutkimuksen tulosten mukaan yhteistyön kehittäminen palvelujen ja viranomaisten välillä on tärkeää, kun sosiaalista kuntoutusta halutaan kehittää asiakkaalle toimivammaksi palveluksi. Erityisesti mainittiin toimiva yhteistyö terveyspalvelujen kanssa.

Sosiaaliseen kuntoutukseen tarvitaan myös riittävästi työntekijöitä sekä aikaa palvelun toteuttamiseen. Palvelujen oikea-aikaiseen saatavuuteen, oman ryhmätoiminnan kehittämiseen ja työntekijöiden ajankäytön suunnitteluun voidaan vaikuttaa organisoimalla työtehtäviä uudelleen sekä kehittämällä työntekijöiden osaamista.

LÄHTEET

Karjalainen, P., Liukko, E., & Muurinen, H. (2024). *Sosiaalisen kuntoutuksen toimintamalli* (THL). Terveystieteiden tutkimuskeskus. Saatavilla osoitteessa <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20231117147507>

Sosiaalihuoltolaki (SHL) 2014/1301

Vuokila-Oikkonen, P. & Siira, T. (2020). Nuorten sosiaalista kuntoutusta kehittämässä. *Kuntoutus* 43(2), 15–21.